

The Impact of Indirect Translation on the Representation of Gender in *Kafka on the Shore*: An Analysis of Female Characters' Speech in the Context of Translation

Farzaneh Moradi¹

¹Assistant Professor in Japanese Language Education, Department of East Asian Languages and Literatures, Faculty of Foreign Languages and Literatures, Tehran University, Tehran, Iran

Abstract The analysis of the spoken style of fictional characters is significant because gender identity in literary texts is largely constructed through characters' speech patterns and tone. Examining this in translation can reveal how gender roles are transferred or transformed. Drawing on Lakoff's (1975) and Tannen's (1990) models of language and gender, this study investigates the speech styles of three main female characters in Haruki Murakami's *Kafka on the Shore*, in the original Japanese and in its two Persian translations. The data comprise 150 utterances, analyzed based on indicators such as indirect questions, conversational tone, and mitigation of criticism. The Persian translations were produced indirectly, using Philip Gabriel's English version as the source. The findings suggest that mediation through English has led to the reduction or omission of some stylistic features of feminine speech, underscoring the importance of accurately conveying tone and gendered nuances in indirect translations.

Keywords: *Intermediary Translation, Feminine Speech Style, Language and Gender, Japanese Language, Murakami*

*Corresponding Author: Farzaneh Moradi
Email: farzaneh.moradi@ut.ac.ir
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3985-9069>

© 2026 LTS.
All rights reserved

Please cite this paper as follows:

Moradi, F. (2026). The impact of indirect translation on the representation of gender in *Kafka on the Shore*: An analysis of female characters' speech in the context of translation. *Language and Translation Studies*, 58(4), 45–87. <https://doi.org/10.22067/lts.2025.95066.1380>

© 2026 Moradi

This is an open-access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). All rights reserved.

1. Introduction

The translation of literary works, particularly those rich in cultural and identity-based nuances, presents a significant challenge, especially when mediated through an intermediate language. Indirect translation, a process where a text is translated not from its source language but via a second language translation, has long been a subject of debate in translation studies (Saedawi & Ahmadi, 2019; Seyyed Hosseini, 2008). This dilemma becomes critically pronounced when translating elements central to characterization, such as gendered speech styles.

Gender identity in literary texts is often constructed and conveyed through specific linguistic and stylistic choices. The theoretical frameworks of Lakoff (1975), with her identification of distinctive features of "women's language" (e.g., hedging, indirect questions, emphatic particles), and Tannen (1990), with her focus on gender-based differences in communicative goals (rapport-building vs. report-talk), provide essential tools for analyzing these constructions. In Japanese, gendered speech is grammatically and lexically marked to a high degree, with specific sentence-final particles (e.g., *wa*, *noyo*, *kashira*), personal pronouns (e.g., *atashi* for women, *boku/ore* for men), and levels of formality that serve as key indicators of a speaker's gender identity and social positioning (Okamoto & Shibamoto, 2004).

Haruki Murakami's novel *Umibe no Kafuka* (Kafka on the Shore) is a prime site for such an investigation. The novel features complex female characters whose identities are intricately linked to their speech styles. Furthermore, its global dissemination has predominantly occurred via its acclaimed English translation by Philip Gabriel (2005), making subsequent translations into other languages, including Persian, inherently indirect. This study investigates the impact of this double mediation, first from Japanese to English, then from English to Persian, on the representation of gendered speech. It poses the central question: How are the gender-marked linguistic features of three key female characters in the original Japanese text preserved, altered, or neutralized through the process of indirect translation into Persian?

This study focuses on the speech of three characters: Miss Saeki, a mature, reserved, and powerful library director; Sakura, a young, spontaneous, and empathetic woman; and Oshima, a biologically female character who identifies and lives as a trans man, presenting a unique case of gendered speech at the intersection of biology and identity. By comparing 150 dialogue excerpts from the original Japanese (Murakami, 2002), the intermediate English translation (Murakami/Gabriel, 2005), and two Persian translations (by Ghabraei, 2008; Garakani, 2016), this research aims to map the trajectory of stylistic loss or transformation and contribute to the understanding of the socio-cultural and ideological implications of indirect literary translation.

2. Method

This qualitative research employs a descriptive-analytical and comparative method situated at the interdisciplinary crossroads of linguistics, gender studies, and

translation studies. The primary objective is a micro-linguistic analysis of the speech styles of the three selected female characters.

Data and Sources: The core data consist of the original Japanese text of *Kafka on the Shore* (Murakami, 2002). This is triangulated with its English translation by Philip Gabriel (2005) (the mediating text), and two published Persian translations: *Kāfkā dar Kerāne* by Mehdi Ghabraei (2008) and *Kāfkā dar Sāhel* by Gita Garakani (2016). The researcher's proficiency in Japanese ensures that the analysis is grounded directly in the source text, mitigating the limitations inherent in relying solely on mediated versions.

Unit of Analysis: The unit of analysis is direct dialogue uttered by the three selected characters. For each character, 50 instances of speech were systematically extracted, amounting to a total corpus of 150 excerpts. These excerpts were chosen for their inclusion of gender-marked linguistic features.

Analytical Framework: The study employs an integrated analytical model that combines Lakoff's (1975) inventory of women's language features (e.g., lexical hedges, tag questions, hypercorrect grammar) with Tannen's (1990) framework of gendered communication strategies (e.g., connection vs. status, rapport-talk vs. report-talk). Furthermore, it incorporates specific markers of gendered speech in Japanese linguistics (Ide & Yoshida, 1999; Makino & Tsutsui, 1986; Nakamura, 2006). The concrete parameters for comparative analysis include:

- 1) The preservation or omission of gender-specific sentence-final particles (*wa*, *noyo*, *kashira*, *no ne*, etc.);
- 2) The translation of gender-specific personal pronouns (*atashi*, *boku*);
- 3) The transfer of hedging devices, indirectness, and polite or softening expressions;
- 4) The rendering of pragmatic tone (assertive, tentative, intimate, maternal) and emotional/empathetic load;
- 5) For Oshima, specific attention is paid to the linguistic navigation between masculine identifiers and residual or contextually appropriate feminine softness.

Procedure: Each of the 150 Japanese excerpts was first analyzed to identify its gendered linguistic features. This analysis was then compared line-by-line with the corresponding passages in the English translation (Gabriel, 2005) to note changes, reductions, or neutralizations. Finally, both Persian translations (Ghabraei, 2008; Garakani, 2016) were compared with the English and Japanese versions to determine their fidelity to the source text's gendered style and to assess the extent of their dependence on English mediation. The analysis focused not merely on semantic equivalence but, crucially, on sociolinguistic and pragmatic equivalence concerning gender performance.

3. Results

The comparative analysis revealed consistent patterns of reduction and neutralization of gender-marked speech features across the mediated translation chain, with varying effects on each character.

3.1. Miss Saeki

In the Japanese original, Miss Saeki's speech is characterized by a dignified, cautious, and subtly feminine style, employing particles like *kashira* (soft speculative question) (Ri, 2006), *wa* (emphatic yet feminine assertion) (Ide & Yoshida, 1999), and *no yo* (explanatory/emphatic softener) (Chin, 2010). The English translation systematically omits or neutralizes these particles, rendering her speech more direct and pragmatically neutral (e.g., turning "...*nareta kashira?*" into "are you getting used to things here?"). Both Persian translations, clearly following the English lead, replicate this neutralization. While translators, particularly Ghabraei (2008), occasionally attempt to compensate by using more colloquial Persian, the specific feminine softness, tentative quality, and empathetic ambiguity central to her character are significantly diminished.

3.2. Sakura

Sakura's youthful, intimate, and spontaneously feminine speech in Japanese uses particles like *wa ne* and *no ne* to create rapport, express gentle emotion, and seek confirmation (Watanabe et al., 2022). The English translation (Gabriel, 2005) often strips these interactive, affective elements, reducing them to simple statements or neutral tag questions (e.g., "...*da wa ne*" becomes "you know that?"). The Persian translations, especially Garakani's, tend to adopt this flattened tone. Although the general friendly meaning is preserved, the linguistic texture that marks her speech as distinctively and modernly feminine, a blend of informality, empathy, and gentle assertion, is weakened, making her sound more generically casual rather than specifically female-coded in her casualness.

3.3. Oshima – The most complex case

Oshima's speech in Japanese is a deliberate linguistic performance of trans identity. He consistently uses the masculine pronoun *boku* and often employs sentence endings with a masculine or neutral pragmatic tilt (e.g., *dai, n janai ka na*) (Makino & Tsutsui, 1986; Ri, 2006). However, subtle softeners or moments of reflective hesitation reveal the complexity of his identity. The mediating English translation, lacking equivalent gender-marked pronouns, completely erases the crucial marker *boku* and flattens the pragmatic nuance of his sentence endings. The Persian translations, dependent on English, inherit this erasure entirely. Oshima's speech becomes uniformly neutral, devoid of the conscious linguistic negotiation between a chosen male identity and his embodied experience. This results in a severe impoverishment of his character's depth, as the textual evidence of his gendered struggle and identity construction is lost.

Overall pattern

The findings demonstrate that the English language, as a mediator with less grammaticalized gender marking in its syntax and pragmatics, acts as a filtering

system. It tends to convert culture-and-gender-specific pragmatic particles and pronouns into standard, often neutral, English constructs. The Persian translators, working from this filtered version, primarily convey the denotative meaning but fail to recover the lost connotative and identity-marking layers present in the Japanese source. The "indirectness" of the translation thus leads to a "neutralization" of gendered speech styles.

4. Discussion and Conclusion

This study confirms that indirect translation poses a significant risk to the preservation of stylistically nuanced elements crucial for character construction, particularly those related to gender identity. The journey from Japanese to Persian via English consistently resulted in the attrition of gender-marked linguistic features across all three analyzed characters.

The discussion highlights several key implications:

Linguistic reductionism: The mediating English translation, constrained by its own linguistic structure, performs a necessary but reductive act of "streamlining", converting complex, gendered pragmatic units into simpler, often non-gendered, syntactic ones. This aligns with critiques of indirect translation regarding the loss of subtlety ([Seyyed Hosseini, 2008](#)).

Compounded loss in the second translation: The Persian translators, constrained by their source (the English text), are often unaware of what has been filtered out. Their compensatory strategies, when they occur, address general tone or colloquialism but cannot specifically target the lost gender markers they cannot see. This creates a compounded "double distance" from the original stylistic imprint.

Character flattening: The consequence is a flattening of characterization. Miss Saeki loses layers of her reserved, melancholic femininity; Sakura's speech becomes less distinctly and empathetically feminine; most critically, Oshima's profound and intentional linguistic performance of trans identity is rendered invisible, reducing a complex exploration of gender to a simple narrative fact without linguistic corroboration.

Theoretical validation: The findings strongly support the theoretical premises of [Lakoff \(1975\)](#) and [Tannen \(1990\)](#), demonstrating that gendered speech is a tangible, analyzable phenomenon whose erosion in translation has measurable effects on textual interpretation. For Oshima, the analysis extends these frameworks, showing how they can be applied to non-binary gender performances.

In conclusion, while indirect translation may be a practical or inevitable avenue for global literary circulation ([Saedawi & Ahmadi, 2019](#)), this research underscores its potential cost. For works where linguistic style is inextricably linked to theme, identity, and character depth, as in Murakami's fiction, reliance on a mediating language can lead to a significant diminishment of the text's artistic and socio-cultural complexity. This study advocates for heightened awareness among

translators and scholars regarding the vulnerability of gendered speech in translation ([Baker, 2018](#); [Munday, 2016](#)). It recommends that for texts of high stylistic and identity-based sensitivity, whenever possible, direct translation should be prioritized. When indirect translation is unavoidable, translators should be encouraged to engage in "triangulatory consultation" with the original text or scholarly analyses thereof to make more informed choices that can better approximate the lost stylistic and identity-marking dimensions of the source. Ultimately, preserving the voice of a character is as vital as preserving the plot, and this voice is often coded in the very gender-specific particles and pronouns that are most susceptible to loss in a mediated translation journey.

تأثیر ترجمه واسطه‌ای بر بازنمایی جنسیت در رمان کافکا در کرانه:

تحلیلی از گفتار شخصیت‌های زن در بستر ترجمه

فرزانه مرادی

استادیار آموزش زبان ژاپنی، گروه زبان‌ها و ادبیات آسیای شرقی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده تحلیل ترجمه سبک گفتاری شخصیت‌های داستانی از آن‌رو اهمیت دارد که بازنمایی هویت جنسیتی در متون ادبی تا حد زیادی از طریق شیوه گفتار و لحن شخصیت‌ها شکل می‌گیرد. بررسی این مؤلفه در ترجمه می‌تواند چگونگی انتقال یا دگرگونی نقش‌های جنسیتی را آشکار سازد. پژوهش حاضر با تکیه بر مدل‌های زبان و جنسیت **لیکاف (۱۹۷۵)** و **تنن (۱۹۹۰)**، سبک گفتاری سه شخصیت اصلی زن در رمان *کافکا در کرانه* اثر هاروکی موراکامی را در متن اصلی ژاپنی و دو ترجمه فارسی آن بررسی می‌کند. داده‌ها شامل ۱۵۰ گفتار است که بر اساس شاخص‌هایی چون پرسش‌های غیرمستقیم، لحن محاوره‌ای و تلطیف انتقادات تحلیل شده‌اند. ترجمه‌های فارسی بررسی شده به صورت غیرمستقیم و بر پایه ترجمه انگلیسی فیلیپ گابریل انجام شده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد واسطه‌بودن زبان انگلیسی موجب کاهش یا حذف برخی عناصر سبکی گفتار زنانه شده و بر ضرورت دقت در انتقال لحن و ویژگی‌های جنسیتی در ترجمه‌های واسطه‌ای تأکید دارد.

کلیدواژه‌ها: ترجمه واسطه‌ای، سبک گفتار زنانه، زبان و جنسیت، زبان ژاپنی، موراکامی

۱. مقدمه

ترجمه از زبان‌های واسطه همواره نقش مهمی در انتقال متون علمی و ادبی داشته اما محل بحث بوده است. مخالفانی مانند سیدحسینی آن را به دلیل احتمال خطا، تحریف و از دست رفتن ظرایف فرهنگی مردود دانسته و بر ترجمه مستقیم تأکید دارند (سیدحسینی، ۱۳۸۸). در مقابل، طه حسین ترجمه غیرمستقیم را برای زبان‌های با دامنه محدود اجتناب‌ناپذیر دانسته‌اند و استفاده از نسخه‌های انگلیسی را عامل افزایش دقت می‌داند (طه حسین، ۱۹۸۱؛ به نقل از سعیدآوی و احمدی، ۱۳۹۹). اهمیت ترجمه غیرمستقیم در متونی با پیچیدگی فرهنگی و هویتی بیشتر است، چراکه در روند ترجمه، ممکن است، مؤلفه‌های فرهنگی و اجتماعی، به‌ویژه سطوح زبانی و سبکی، به شکل وفادارانه و دقیق حفظ نشوند. یکی از این مؤلفه‌های حساس، بازنمایی هویت جنسیتی در زبان و ادبیات است؛ به‌ویژه در گفتار شخصیت‌های داستانی، که نشان می‌دهد زبان سازه‌ای اجتماعی برای شکل‌دهی و بازتاب نقش‌های جنسیتی است. برای مثال، در زبان ژاپنی، سبک گفتار زنانه با ویژگی‌هایی چون افعال مودبانه و تکواژهای پایانی «wa» و «no» مشخص است. این ویژگی‌ها در آثار هاروکی موراکامی، به‌ویژه «*Umibe no Kafka*» (کافکا در کرانه/ساحل) دیده می‌شود و شخصیت‌های زن از طریق آن هویت زنانه خود را بازتاب می‌دهند. آثار موراکامی به‌طور عمده از طریق ترجمه انگلیسی به زبان‌های دیگر منتقل شده‌اند و ترجمه‌های فارسی نیز بر همین اساس شکل گرفته‌اند. این ترجمه‌های غیرمستقیم، هرچند رایج در عرصه جهانی، می‌توانند دقت در بازتاب ظرایف سبکی، به‌ویژه سبک گفتار زنانه را کاهش دهند. دو ترجمه فارسی رمان یاد شده نمونه‌ای از این ترجمه‌های واسطه‌ای‌اند.

این پژوهش با اتکا به نظریه‌های زبان و جنسیت، شامل دیدگاه لیکاف^۱ (۱۹۷۵) (ویژگی‌های زبانی زنان: بیان غیرقطعی، تأکید بر همدلی) و تنن^۲ (۱۹۹۰) (تفاوت‌های بنیادین

^۱. Lakoff

^۲. Tannen

سبک گفتاری مردان و زنان)، در پی بررسی چگونگی بازنمایی سبک گفتار زنانه در رمان اصلی ژاپنی، نسخه انگلیسی آن و دو ترجمه فارسی آن است. هدف اصلی پژوهش آن است که دریابد آیا ویژگی‌های جنسیتی گفتار در روند ترجمه‌های غیرمستقیم حفظ شده‌اند یا دچار دگرگونی و خنثی‌سازی شده‌اند. لازم به ذکر است که یکی از شخصیت‌های مورد بررسی، اوشیما، از نظر زیستی زن است، اما هویت جنسیتی خود را مرد (تراجنسیتی) معرفی می‌کند. در این پژوهش، تحلیل سبک گفتاری او با در نظر گرفتن هر دو جنبه زنانه و هویت تراجنسیتی او انجام گرفته است. تحلیل تطبیقی دیالوگ‌های شخصیت‌های زن در این نسخه‌ها، میزان وفاداری ترجمه‌های واسطه‌ای به مؤلفه‌های جنسیتی متن اصلی را روشن می‌سازد. پرسش بنیادین این است که آیا بازنمایی جنسیت در ترجمه‌های فارسی دچار تغییر شده است؟ و ترجمه از زبان واسطه چه تأثیری بر این فرآیند داشته است؟ بنابراین، بررسی ترجمه‌های واسطه‌ای این رمان نه تنها از منظر وفاداری زبانی، بلکه از حیث بازنمایی هویت جنسیتی نیز اهمیت قابل توجهی دارد.

۲. پیشینه پژوهش

۲.۱. نظریه‌های زبان‌شناسی و جنسیت

پژوهش‌های زبان‌شناسی نشان می‌دهند که تفاوت‌های گفتاری میان زنان و مردان نه تنها بازتابی از نقش‌های اجتماعی و فرهنگی است، بلکه ابزار بازتولید این نقش‌ها نیز به شمار می‌رود. به اعتقاد **لیکاف (۱۹۷۵)**، شیوه‌های گفتاری زنان با مردان تفاوت‌های نظام‌مند دارد و زبان زنانه معمولاً شامل ویژگی‌هایی مانند کاربرد عبارات مؤدبانه، جملات پرسشی، واژگان ملایم و سبک غیرمستقیم است. او تأکید می‌کرد که زنان بیشتر از واژگانی مانند «شاید»، «به نظر می‌رسد» و «احتمالاً» استفاده می‌کنند که این امر بازتاب جایگاه تاریخی فرو دست آنان در ساختارهای اجتماعی است. در مقابل، مردان معمولاً از زبانی قاطع‌تر و صریح‌تر بهره می‌گیرند و بیان مستقیم و نشان دادن توانمندی را ترجیح می‌دهند.

لیکاف چهارده ویژگی گفتار زنان را شناسایی و در سه گروه اصلی دسته‌بندی کرده است:

۱. نشانه‌های واژگانی^۱: استفاده از صفات ارزیابانه، واژگان خاص و تکیه‌کلام‌های ویژه.

۲. نشانه‌های واجی و آوایی^۲: شامل آهنگ صدا، پرسش‌های تأییدی^۳ و عبارات تلطیفی

یا جملات ناتمام^۴

۳. ویژگی‌های نحوی^۵: به‌کارگیری ساختارهای مؤدبانه‌تر، پرسش‌های غیرمستقیم و نحو

کمتر قاطع.

در ادامه، تنن (۱۹۹۰) با تمرکز بر سبک‌های ارتباطی نشان داد که تفاوت‌های گفتاری زنان و مردان بیشتر به اهداف و سبک گفتگو مرتبط است تا صرفاً خود زبان. زنان معمولاً برای برقراری رابطه و تقویت همدلی صحبت می‌کنند، در حالی که مردان برای تبادل اطلاعات، حل مسئله و نمایش تخصص خود سخن می‌گویند. راهبردهای گفتاری زنان از دیدگاه تنن شامل استفاده از جملات پرسشی برای دعوت به همدلی، هم‌راستایی و توافق، ابراز احساسات و تجربه شخصی، و اجتناب از دستور دادن یا قضاوت مستقیم است.

ترکیب دیدگاه‌های لیکاف و تنن نشان می‌دهد که زنان در مکالمات خود از مجموعه‌ای از راهبردها بهره می‌برند که می‌توانند به‌عنوان چارچوب تحلیلی برای مطالعات زبان‌شناسی و ترجمه به کار روند:

(۱) نرمش گفتاری^۶: عباراتی مانند «شاید» و «به نظر می‌رسد» برای کاهش قطعیت.

(۲) حفظ وجهه و ادب^۷: تلاش برای عدم آسیب رساندن به موقعیت اجتماعی دیگران.

^۱. lexical markers

^۲. phonological and phonetic markers

^۳. tag questions

^۴. hedges

^۵. syntactic features

^۶. hedges

^۷. politeness / face-saving strategies

(۳) جملات پرسشی و مؤدبانه^۱: افزودن جملات تکمیلی پرسشی برای افزایش تعامل.
 (۴) کلمات ملایم‌کننده^۲: استفاده از «کمی»، «تاحدی» و «واقعاً» برای نرم‌تر کردن جملات.

(۵) اجتناب از دستور مستقیم: پیشنهاد دادن و توصیه به جای فرمان دادن.
 (۶) سبک غیرتهاجمی و همدلانه: خودداری از شوخ‌طبعی تند یا زبان تهاجمی، تمرکز بر همدلی و ایجاد رابطه.

این چارچوب نظری به‌ویژه در تحلیل سبک گفتاری شخصیت‌های زن در متون ادبی و ترجمه آن‌ها کاربرد دارد. ویژگی‌های سبک گفتار زنان می‌توانند در ترجمه‌ها تغییر، تضعیف یا تقویت شوند و درک دقیق نقش‌های جنسیتی و هویت شخصیت‌ها مستلزم توجه به این شاخصه‌ها است. به‌علاوه، در زبان ژاپنی، جنسیت به‌صورت ساختاریافته در زبان بازتاب می‌یابد و برخلاف بسیاری از زبان‌های هندواروپایی، تفاوت‌های جنسیتی در ضمائر، ساختارهای پایانی جمله و انتخاب واژگان نمود دارد. برای مثال، ضمیر «*atashi*» (من) عمدتاً در گفتار زنان، و ضمیری مانند «*boku*» یا «*ore*» در گفتار مردان به‌کار می‌روند و بار اجتماعی و هویتی خاص دارند. همچنین تکواژهای پایانی جمله مثل «*wa*»، «*noyo*» و «*kashira*» اغلب نشانگر سبک زنانه در گفتار غیررسمی هستند (اوکاموتو^۳ و شیباموتو^۴، ۲۰۰۴). این ویژگی‌ها نه تنها نقش ارتباطی دارند، بلکه بازتاب هنجارها و گفتمان‌های فرهنگی مرتبط با جنسیت در جامعه ژاپن هستند. از این رو، در تحلیل داده‌ها علاوه بر مدل‌های لیکاف و تنن، این ویژگی‌های زبانی خاص ژاپنی نیز به‌عنوان شاخص‌های هویت و نقش جنسیتی در نظر گرفته شده‌اند تا تفسیر روایت با بافت زبانی و فرهنگی متن هم‌خوانی داشته باشد.

^۱. polite and interrogative sentences

^۲. softeners

^۳. Okamoto

^۴. Shibamoto

۲.۲. مطالعات ترجمه و جنسیت

بازنمایی جنسیت در متون ادبی از چالش‌های مهم مطالعات ترجمه است، چراکه ویژگی‌های جنسیتی زبان مبدأ در فرایند ترجمه ممکن است تغییر کند، تضعیف یا حذف شود و این امر بر برداشت مخاطب از نقش‌های جنسیتی اثر می‌گذارد.

بیکر^۱ (۲۰۱۸) بر اهمیت توجه به ابعاد فرهنگی و ایدئولوژیک زبان در ترجمه تأکید دارد و هشدار می‌دهد که زبان مقصد همیشه توان بازتولید دقیق نشانه‌های جنسیتی زبان مبدأ را ندارد؛ بنابراین ممکن است برخی معانی از بین بروند یا تغییر کنند. او نقش فعال و آگاهانه مترجم را مهم می‌داند و معتقد است مترجم باید با درک تفاوت‌های فرهنگی و زبانی، تصمیم‌هایی بگیرد که ضمن وفاداری به متن اصلی، پیام‌ها و دلالت‌های جنسیتی آن را حفظ کند. ماندی^۲ (۲۰۱۶) نیز به تأثیر عوامل فرهنگی، ایدئولوژیک و زبانی بر ترجمه مؤلفه‌های جنسیتی اشاره و تأکید می‌کند که این عوامل ممکن است ناخواسته به تضعیف یا دگرگونی عناصر هویت جنسیتی در ترجمه منجر شوند. او بر ضرورت آگاهی مترجم نسبت به این فشارها و استفاده از راهبردهای مناسب برای حفظ دلالت‌های جنسیتی و بازتولید دقیق‌تر هویت شخصیت‌ها در زبان مقصد تأکید دارد.

سایمون^۳ (۱۹۹۶) و ون فلوئو^۴ (۱۹۹۷) تأکید می‌کنند که ترجمه می‌تواند نقش‌های جنسیتی را در بستر تفاوت‌های فرهنگی و زبانی دگرگون سازد. مطالعاتی که بر پایه این چارچوب انجام شده‌اند، مانند پژوهش فوروکاوا^۵ (۲۰۱۰) نشان می‌دهند که انتخاب‌های زبانی مترجمان مانند استفاده از نشانگرهای زنانه یا مردانه در بازنمایی شخصیت‌ها نقشی تعیین‌کننده دارند. اسنیه^۶

^۱. Baker

^۲. Munday

^۳. Simon

^۴. Von Flotow

^۵. Furukawa

^۶. Sneh

(۲۰۲۲) نیز توضیح می‌دهد که ترجمه‌ها بسته به رویکرد مترجم می‌توانند این بازنمایی را تضعیف یا تشدید کند.

استرچر^۱ (۲۰۱۴) در تحلیل خود از جهان‌های داستانی موراکامی، نشان می‌دهد که چگونه بازنمایی زنان در آثار او اغلب در چارچوب «رویابینی» و «شی‌انگاری» قرار می‌گیرد. وی استدلال می‌کند که ترجمه این شخصیت‌ها با توجه به تفاوت‌های زبانی و فرهنگی می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی بر درک مخاطب از جایگاه جنسیتی آنان اثر بگذارد.

بر این اساس، انتخاب‌های مترجم در واژگان، ساختار جمله و سبک روایت می‌تواند نقش زنان را در متن تقویت یا تضعیف کند، بنابراین ترجمه آثار موراکامی نیازمند حساسیت فرهنگی و تصمیم‌های آگاهانه است تا از بازتولید کلیشه‌ها یا برداشت‌های نادرست جلوگیری شود. این پژوهش با تکیه بر چارچوب نظری **لیکاف** (۱۹۷۵) درباره ویژگی‌های گفتار زنانه و دیدگاه **تنن** (۱۹۹۰) درباره تفاوت‌های گفتمانی مبتنی بر جنسیت انجام شده است. شاخصه‌هایی مانند جملات غیرقطعی، واژگان احساسی، پرسش‌های تأییدی، عبارات مؤدبانه و سبک گفتاری غیرمستقیم به‌عنوان معیار تحلیلی برای شناسایی سبک گفتاری شخصیت‌های زن در رمان *کافکا در کرانه* به کار رفته‌اند. این رویکرد نه تنها نحوه انتقال یا تغییر این ویژگی‌ها در ترجمه‌ها را آشکار می‌کند، بلکه امکان فهم دقیق‌تر تعامل زبان، جنسیت و ترجمه در متنی پیچیده و چندلایه را فراهم می‌آورد. در نتیجه، مطالعه بررسی می‌کند که چگونه ویژگی‌های گفتاری زنانه در ترجمه‌ها حفظ، تغییر یا تضعیف شده و چه تأثیری بر بازنمایی هویت جنسیتی شخصیت‌ها دارد.

^۱. Strecher

۳. روش پژوهش

این پژوهش کیفی با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی و رویکرد تلفیقی توصیفی، تحلیلی و تطبیقی انجام شده است. مطالعه در چارچوب میان‌رشته‌ای زبان‌شناسی، جنسیت و ترجمه قرار دارد و هدف آن بررسی سبک گفتاری شخصیت‌های زن در رمان «کافکا در کرانه» اثر هاروکی موراکامی است؛ اثری که به دلیل پیچیدگی زبانی، تنوع سبکی و حضور پررنگ هویت‌های جنسیتی در گفتار شخصیت‌ها، بستر مناسبی برای تحلیل زبانی و ترجمه‌شناختی فراهم می‌کند. در این راستا، نشانه‌های زبانی جنسیت در متن ژاپنی، ترجمه انگلیسی و ترجمه‌های فارسی بررسی شده تا نقش زبان واسطه در بازنمایی یا دگرگونی سبک گفتاری و هویت جنسیتی شخصیت‌ها روشن شود.

داده‌های پژوهش شامل نسخه اصلی ژاپنی رمان به‌عنوان متن مرجع و دو ترجمه رسمی فارسی با عناوین کافکا در کرانه (ترجمه مهدی غبرایی) و کافکا در ساحل (ترجمه گیتا گرکانی) است. ترجمه انگلیسی فیلیپ گابریل نیز، به‌عنوان مبنای هر دو ترجمه فارسی، برای بررسی تأثیر و تفاوت‌های سبکی و معنایی در تحلیل گنجانده شده است.

تسلط کامل پژوهشگر به زبان ژاپنی این امکان را فراهم آورده است که تحلیل‌های اصلی زبانی و نحوی مستقیماً بر اساس متن اصلی انجام شود و پژوهش از محدودیت‌های ناشی از اتکای صرف به ترجمه‌های میانجی مصون بماند. بررسی تطبیقی میان ترجمه‌های فارسی و ترجمه واسطه‌ای انگلیسی، امکان تحلیل دقیق مسیر انتقال سبک گفتاری و نشانه‌های جنسیتی را در شرایطی که زبان میانجی نقش واسطه را ایفا می‌کند، فراهم می‌آورد.

واحد تحلیل در این پژوهش، گفت‌وگوهای مستقیم شخصیت‌های زن در متن ژاپنی است. تمرکز اصلی بر سه شخصیت زن برجسته در رمان، یعنی خانم سائکی، ساکورا و اوشیما است.

لازم به ذکر است، سبک گفتاری اوشیما که از نظر بیولوژیکی زن است، اما خود را مرد و دارای هویت تراجنسیتی می‌داند، با توجه به این ویژگی هویتی تحلیل می‌شود.

برای هر یک از سه شخصیت، ۵۰ نمونه گفت‌وگو شامل ویژگی‌های سبکی و دستوری واژگانی مرتبط با جنسیت در زبان ژاپنی، براساس مدل تلفیقی لیکاف و تنن از متن اصلی استخراج و با ترجمه‌های فارسی مطابقت داده شده‌اند. این نمونه‌ها همچنین با ترجمه انگلیسی به‌عنوان زبان واسطه مقایسه شده‌اند تا در موارد ابهام یا گسست معنایی، تبیین دقیق‌تری از بافت معنایی فراهم شود. در مجموع، این پژوهش بر پایه تحلیل تطبیقی ۱۵۰ نمونه گفت‌وگو در سه زبان ژاپنی، انگلیسی و فارسی انجام شده است. تمرکز اصلی بر ویژگی‌های سبکی مرتبط با جنسیت و نحوه بازنمایی آن‌ها در ترجمه‌ها بوده است. این پژوهش در تحلیل تطبیقی خود از معیارهای زیر بهره خواهد برد. این معیارها بر اساس ویژگی‌های گفتار زنانه شناسایی شده توسط لیکاف (۱۹۷۵) و راهبردهای گفتاری تنن (۱۹۹۰) انتخاب شده‌اند و هدف آن بررسی میزان حفظ یا تحریف این ویژگی‌ها و بازنمایی هویت تراجنسیتی در فرایند ترجمه و بررسی نقش زبان میانجی در این مسیر است.

- میزان حفظ یا حذف ویژگی‌های سبکی گفتار زنانه در فرایند ترجمه
- نحوه انتقال بار احساسی، ادب‌آمیز یا فروتنانه گفتار شخصیت‌ها
- روش معادل‌سازی واژگان جنسیت‌دار، شامل تکواژهای پایان جمله مانند «boku»، «atashi»، «wayo»، «kashira»، «moyo» و ضمایر شخصی، مثل «atashi»، «boku» و غیره
- و ارزیابی لحن گفتار از حیث میزان صراحت، نرمی، تعارف یا ابهام

۴. یافته‌های پژوهش

در این بخش، سبک گفتار سه شخصیت اصلی زن رمان و بازتاب آن در دو ترجمه فارسی بررسی می‌شود.

۴.۱. شخصیت خانم سائکی

۴.۱.۱. تحلیل سبک گفتار و ویژگی‌های زبانی خانم سائکی

خانم سائیکی یکی از شخصیت‌های محوری در رمان است که به‌عنوان مدیر کتابخانه‌ای خصوصی ایفای نقش می‌کند. او زنی میانسال و تحصیل‌کرده و مستقل است که در نتیجه تجربه زیسته‌ای تراژیک، از جمله مرگ معشوق دوران نوجوانی‌اش، به شخصیتی درون‌گرا، رازآلود و متفکر تبدیل شده است. جایگاه اجتماعی او به‌عنوان زنی صاحب قدرت در یک نهاد فرهنگی، در بافت جامعه ژاپن از منظر جنسیت قابل توجه است. سبک رفتاری و گفتاری خانم سائیکی در متن اصلی آمیخته با وقار، احتیاط و ادب است و شاخصه‌های زبانی خاصی همچون استفاده از ضمائر زنانه، جملات غیرقطعی، تکواژهای پایان جمله نظیر «wayo, noyo»، لحن نرم و ملایم در گفتار وی مشهود است.

۴.۱.۲. تحلیل تطبیقی ترجمه‌ها در گفتار خانم سائیکی

در این بخش، نمونه‌هایی از گفتار خانم سائیکی مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرند.

مثال ۱:

جمله ژاپنی:

Dō, sukoshi wa koko ni nareta kashira?

ترجمه انگلیسی:

So, are you getting used to things around here?

گرکانی: خوب، داری به اوضاع اینجا عادت می‌کنی؟

غبرایی: خب، پس به محیط اینجا عادت کرده‌ای؟

در این جمله، نشانگر پرسشی زنانه «kashira» در زبان ژاپنی حامل لحن ملایم، غیرقطعی و غیرمستقیم است (ری^۱، ۲۰۰۶)، که در چارچوب نظریه لیکاف می‌توان آن را نمونه‌ای از «زبان زنانه» با نقش نرم‌سازی و ایجاد صمیمیت دانست. این عنصر در ترجمه انگلیسی حذف شده و پرسش به شکل مستقیم و خنثی بازتولید شده است. ترجمه‌های فارسی به‌وضوح تحت‌تأثیر آن قرار گرفته‌اند؛ شواهد این تأثیر را می‌توان در حذف کامل نشانگر جنسیتی و لحن غیرقطعی دید. با وجود این، گرکانی با ساختار محاوره‌ای و پرسش رودررو صمیمیت بیشتری ایجاد کرده، در حالی که غبرایی با لحن نسبتاً رسمی‌تر، فاصله عاطفی بیشتری ایجاد کرده است. زبان واسطه انگلیسی موجب همسان‌شدن ترجمه‌های فارسی با ساختار خنثی انگلیسی و کاهش شاخصه‌های زنانه گفتار شده است، هرچند بخش مودبانه و غیرتهاجمی تا حدی باقی مانده است. در ترجمه فارسی، لحن متن اصلی را می‌توان به صورت «می‌گم... یه کم به اینجا عادت کردی...؟ نمی‌دونم، شاید؟» بازتولید کرد. استفاده از مکث‌ها و عبارت «نمی‌دونم، شاید»، ابهام همدلانه و حالت پرسشی زنانه را منتقل می‌کند.

مثال ۲:

متن ژاپنی:

Anata o mite iru to, zutto mukashi ni jūgo-sai datta otoko no ko no koto o omoi dasu wa.

ترجمه انگلیسی:

You remind me of a fifteen-year-old boy I used to know a long time ago.

گرکانی: تو پسر ۱۵ ساله‌ای را به یادم می‌آوری که مدت‌ها پیش می‌شناختم.

غبرایی: مرا یاد پسر پانزده‌ساله‌ای می‌اندازی که سال‌ها پیش می‌شناختم.

^۱. Ri

در این نمونه، به کارگیری تکواژ «wa» به عنوان شاخصی زنانه، بیان را عاطفی تر و گرم تر کرده و نوعی نزدیکی در لحن ایجاد می کند؛ نشانه ای که در گفتار مردانه کمتر دیده می شود (ایده^۱ و یوشیدا^۲، ۱۹۹۹، به نقل از شروود^۳ و همکاران، ۲۰۲۳). برای بازآفرینی لحن زنانه و صمیمی در فارسی می توان از واژه هایی مانند «وای» یا ساختارهای محاوره ای استفاده کرد؛ به عنوان مثال «وای، همین که بهت نگاه می کنم یاد اون پسر بچه پانزده ساله ای می افتم..» بیان شود که حس نوستالژیک و صمیمیت را به خوبی منتقل می کند. در ترجمه انگلیسی این عنصر حذف شده و از بار عاطفی آن کاسته شده است، اما ترجمه های فارسی تا حدی حس نوستالژیک و صمیمیت را حفظ کرده اند. ترجمه گرکانی لحن رسمی تر اما همچنان صمیمانه دارد، در حالی که ترجمه غبرایی حالت محاوره ای تر و گرم تری ایجاد می کند. از منظر نظام مدیریت گفتمان (محمدی، ۱۳۹۴)، گفتمان عرصه ای برای اعمال قدرت و بازنمایی هویت از طریق راهبردهای زبانی است. بر این اساس، جمله فوق نشان دهنده قدرت روانی و عاطفی سائکی است که با به کارگیری راهبردهای گوینده محور، روند گفتمان را هدایت کرده و هماهنگی ارتباطی ایجاد می کند. این عملکرد با الگوی «وجه زنانه گفتار» (تنن) و محوریت «مراقبت از روابط» همخوانی دارد. در فرآیند ترجمه، این نشانگر جنسیت مند در ترجمه انگلیسی حذف شده، اما در ترجمه های فارسی، به ویژه نسخه غبرایی که از راهبردهای محاوره ای بهره می برد، بار عاطفی و حس ارتباطی جمله تا حد زیادی حفظ شده است.

مثال ۳:

متن ژاپنی:

Anata wa totemo wakari ga ii no ne.

ترجمه انگلیسی:

¹. Ide

². Yoshida

³. Sherwood

You catch on quickly.

گرکانی: زود موضوع را می‌فهمی.

غبرایی: خیلی سریع‌الانتقالی.

تکواژ «no ne» در این جمله به‌عنوان شاخصی زنانه برای ابراز تحسین به کار رفته و لحن گفتار را گرم، نزدیک و تأکیدی می‌کند، نوعی صمیمیت در تعامل ایجاد می‌کند (چن^۱، ۲۰۱۰). این ساختار در زبان ژاپنی زمانی استفاده می‌شود که گوینده احساس درک، همدلی یا تحسین خود را نسبت به مخاطب ابراز می‌کند، در حالی که از لحن مستقیم و قضاوت‌گر پرهیز دارد. در بافت رمان، این جمله در موقعیتی بیان می‌شود که گوینده رفتار یا درک سریع طرف مقابل را تحسین می‌کند و در عین حال با افزودن «no ne» لحن نرم، صمیمی و زنانه خود را حفظ می‌کند. در فارسی می‌توان این لحن را با افزودن واژه‌ها و ساختارهای محاوره‌ای بازآفرینی کرد؛ برای مثال: «آخ که تو چقدر خوب می‌فهمی! نه؟» یا «واقعاً تو خیلی خوب می‌فهمی! می‌دونی؟» که بار عاطفی و حس تحسین را منتقل می‌کنند. در ترجمه انگلیسی، این ویژگی جنسیتی و صمیمیت زبانی حذف و جمله به صورت خنثی بازتولید شده است. ترجمه‌های فارسی حس تحسین را تا حدی منتقل می‌کنند؛ ترجمه غبرایی رسمی‌تر و ترجمه گرکانی محاوره‌ای‌تر و صمیمی‌تر است. به طور کلی، این تغییرات منجر به کاهش شاخصه‌های زنانه و صمیمیت زبانی شده‌اند. از منظر نظریه لیکاف، این جمله نمونه‌ای از «اصل حفظ احترام» است که با به‌کارگیری زبان تأکیدی و غیرتهاجمی، فضای تعاملی مثبت و مودبانه را حفظ می‌کند.

مثال ۴:

متن ژاپنی:

Umaku ienai. Demo watashi ni wa sore ga wakaru no.

ترجمه انگلیسی:

^۱. Chen

I can't really say, but something's happening.

گرکانی: نمی توانم دقیقاً بگویم، اما دارد اتفاقی می افتد.

غبرایی: واقعاً نمی توانم بگویم، اما دارد اتفاقی می افتد.

در جمله ژاپنی، تکواژ «no» به عنوان یکی از نشانگرهای رایج در گفتار زنانه (آری‌ایزومی^۱، ۲۰۰۷) به کار رفته است. نقش این تکواژ در این بافت، ایجاد لحنی صمیمانه، نرم و غیرمستقیم است؛ به طوری که گوینده ضمن بیان احساس یا ادعا، آن را با قاطعیت کمتر و با بار عاطفی بیشتری عرضه می کند. در فارسی می توان این لحن را با افزودن واژه ها یا ساختارهایی که نوعی تردید یا نرمی در بیان دارند، بازآفرینی کرد؛ برای مثال، جمله می تواند به شکل «نمی توانم درست بگویم، ولی یه چیزی داره اتفاق می افته، می دونی؟» یا «آخه نمی توانم دقیق بگویم، اما حس می کنم یه چیزی داره می شه» بیان شود. چنین بازآفرینی هایی صمیمیت و درون گرایی جمله را، که در زبان ژاپنی از طریق «no» منتقل می شود، برای خواننده فارسی زبان ملموس تر می سازد.

در ترجمه انگلیسی، این نشانگر زبانی حذف شده و جمله حالتی خنثی دارد. از آنجا که زبان انگلیسی فاقد معادل جنسیت محور برای این گونه تکواژهاست، لحن زنانه متن اصلی به سطحی بی طرف تقلیل یافته است. ترجمه های فارسی نیز به وضوح از نسخه انگلیسی تأثیر گرفته اند؛ هرچند ابهام و حالت غیرقطعی جمله را منتقل می کنند، اما هیچ یک بازتابی از نشانگر صریح جنسیت و ملایمت لحن متن اصلی ندارند.

مثال ۵:

متن ژاپنی:

Anata kurai no toshi no otoko no ko ga sokonaware tte iu yō na kotoba
o tsukau no wa, watashi ni wa nantonaku fushigi na ki ga suru no yo.

ترجمه انگلیسی:

¹. Ariizumi

It sounds strange for a boy your age to use a word like damaged.

گرکانی: برای پسری به سن تو عجیب است که از کلمه‌ای مثل آسیب استفاده کند.

غبرایی: برای پسری به سن تو کمی عجیب است که از لطمه خوردن حرف بزند.

در جمله ژاپنی، تکواژ ترکیبی «no yo» به عنوان نشانه‌ای مشخص از گفتار زنانه عمل می‌کند (چن، ۲۰۱۰) که همزمان دو عملکرد اساسی دارد: از یک سو تأکید و بیان تعجب را منتقل می‌سازد و از سوی دیگر با ملایم کردن لحن گفتار، سطح صمیمیت میان گوینده و مخاطب را افزایش می‌دهد. از منظر لیکاف (۱۹۷۵)، این ویژگی زبانی نمونه بارزی از راهبرد «حفظ وجهه» محسوب می‌شود که از طریق به کارگیری لحنی عاطفی و غیرمستقیم، از آسیب دیدن وجهه اجتماعی مخاطب جلوگیری می‌کند. بر اساس چارچوب تحلیلی تنن (۱۹۹۰)، این ساختار زبانی مصداقی از «کنشگری عاطفی» است که با تمرکز بر جنبه‌های رابطه‌محور گفتار، به حفظ و تقویت پیوندهای بین‌فردی کمک شایانی می‌نماید. در ترجمه انگلیسی، این تکواژ حذف و جمله در قالبی خنثی بازتولید شده است. در نتیجه، جنبه زنانه و عاطفی گفتار به شدت کاهش یافته و لحن به سمت بیان صریح و بی‌واسطه گرایش یافته است. در ترجمه‌های فارسی نیز این ساختار به صورت خنثی بازتولید شده و لحن زنانه و عاطفی جمله اصلی از میان رفته است. در حالی که با افزودن عناصری که نقش ملایم‌ساز و تعجبی «no yo» را بازنمایی کنند، می‌توان ترجمه‌ای نزدیک‌تر به لحن گوینده ارائه داد؛ برای مثال: «برای پسری به سن تو... نمی‌دونم، اینکه از واژه‌ای مثل آسیب‌دیده استفاده کنی، یک جورهایی برام عجیبه راستش»، چنین ساختاری، با ایجاد مکث، صمیمیت و لحن احساسی، بخشی از کنشگری عاطفی موجود در متن ژاپنی را بازیابی می‌کند، اما هر دو ترجمه، به دلیل تبعیت از ساختار انگلیسی، این شاخصه متن اصلی را بازنمایی نکرده‌اند.

مثال ۶:

متن ژاپنی:

Jaa kore de hanashi wa owari ne.

ترجمه انگلیسی:

Well, that puts an end to it, doesn't it?

گرکانی: خوب، این نقطه‌ی پایانی آن است، این طور نیست؟

غبرایی: خب، حرف من به این فرضیه خاتمه می‌دهد، نه؟

جمله ژاپنی با تکواژ «ne» به پایان می‌رسد که در این بافت، یک تکواژ تأییدی، تعاملی است (ماکینو^۱ و تسوتسویی^۲، ۱۹۸۶)، این عنصر نه تنها شنونده را به مشارکت در تأیید فرا می‌خواند، بلکه در گفتار زنانه با لحنی ملایم، صمیمانه همراه است. در فارسی می‌توان این لحن را با واژه‌ها یا ساختارهایی چون «نه؟»، «درسته؟» بازآفرینی کرد. برای مثال، جمله می‌تواند به شکل «خب، پس دیگه تموم شد، نه؟» یا «خب، اینم از این، درسته؟» بیان شود که ضمن حفظ لحن گفت‌وگویی، حس نزدیکی و تأیید متقابل را منتقل می‌کند.

در ترجمه انگلیسی، «ne» به یک پرسش خنثی از نوع «tag question» (مانند doesn't it?) تقلیل یافته است. در زبان ژاپنی، «ne» علاوه بر تأیید از مخاطب، نقش عاطفی و تعاملی دارد؛ گوینده با آن نه صرفاً پرسش، بلکه نوعی همراهی و هم‌دلی را منتقل می‌کند و شنونده را به مشارکت در احساس خود دعوت می‌نماید. اما در انگلیسی، ساختار «doesn't it?» تنها برای تأیید منطقی یا تأکید گفتاری به کار می‌رود و فاقد بار عاطفی و نرمش است. به این ترتیب، در ترجمه انگلیسی جنبه احساسی و وجه صمیمانه گفتار به بیانی خنثی و صرفاً دستوری فروکاسته شده است. ترجمه‌های فارسی نیز به تبعیت از انگلیسی، این کاهش را بازتولید کرده‌اند. گرکانی با حفظ ساختار پرسشی تا حدی عملکرد تعاملی «ne» را منتقل کرده، اما غبرایی با عبارت «حرف من به این فرضیه خاتمه می‌دهد» لحنی استدلالی‌تر و قدرت‌محور ایجاد کرده که از فضای ملایم و زنانه متن اصلی فاصله می‌گیرد. از منظر **لیکاف** (۱۹۷۵)، حذف یا تغییر این نشانگر زبانی

¹. Makino

². Tsutsui

موجب کاهش راهبردهای حفظ وجهه و نرمش کلامی می‌شود. بر اساس چارچوب تنن نیز، این تغییرات به تضعیف «کنش‌گری عاطفی» می‌انجامد که برای حفظ روابط بین‌فردی و صمیمیت گفتاری در الگوی گفتار زنانه حیاتی است.

۴. ۱. ۳. جمع‌بندی الگوهای ترجمه

در پایان این بخش می‌توان چنین نتیجه گرفت که نشانه‌های جنسیتی زنانه مانند تکواژهای پایانی «wa»، «noyo» و «kashira» عمدتاً در ترجمه‌های انگلیسی و فارسی حذف یا خنثی‌سازی می‌شوند. از سوی دیگر، مترجمان فارسی به‌ویژه در آثار غبرایی، با بهره‌گیری از زبان محاوره‌ای و عبارات صمیمی‌تر تلاش کرده‌اند تا کاهش بار جنسیتی و صمیمیت گفتار اصلی را جبران نمایند. با این وجود، گفتار زنانه سائکی که در زبان ژاپنی ترکیبی پیچیده از ملایمت و قدرت را بازتاب می‌دهد، در فرآیند ترجمه به فرم‌های خنثی یا مردانه‌تر تبدیل می‌شود که منجر به تضعیف ابعاد عاطفی و جنسیتی متن مبدأ می‌گردد. این روند نمایانگر تأثیر ترجمه واسطه‌ای و محدودیت‌های ساختاری و فرهنگی زبان‌های مقصد بر انتقال دقیق ویژگی‌های پراگماتیک و هویتی متن است. به بیان دیگر، ترجمه واسطه نه تنها محتوای جنسیتی، پراگماتیک را تعدیل کرده، بلکه این تعدیل به‌طور کامل به ترجمه‌های فارسی منتقل شده و باعث تغییر در بازنمایی شخصیت سائکی شده است.

۴. ۲. شخصیت ساکورا

۴. ۲. ۱. تحلیل سبک گفتار و ویژگی‌های زبانی ساکورا

ساکورا یکی از شخصیت‌های فرعی اما تأثیرگذار در کافکا در کرانه است. او زنی جوان و پرانرژی است که کافکا تامورا (شخصیت اصلی) در اوایل سفر خود به تاکاماتسو با او در قطار آشنا می‌شود. رابطه بین ساکورا و کافکا بیشتر به‌صورت تعاملات گفتاری، همراهی موقتی و نوعی حمایت روانی، عاطفی شکل می‌گیرد. با وجود اینکه او نقشی محوری در داستان ندارد، اما

حضورش تأثیر مهمی بر درک خواننده از وضعیت روحی کافکا و بسط درونیات شخصیت اصلی دارد. از طرفی، ساکورا نقشی نمادین هم دارد؛ در ذهن کافکا، او گاه با خواهر گمشده‌اش هم‌پوشانی پیدا می‌کند و از این نظر دارای بار روان‌شناختی و حتی اسطوره‌ای می‌شود.

سبک گفتار ساکورا بازتابی دقیق از هویت اجتماعی و جنسیتی اوست؛ او زنی جوان، مستقل، خودمانی و درعین‌حال صریح و شوخ‌طبع است. تحلیل زبان‌شناختی دیالوگ‌های او در نسخه اصلی ژاپنی نشان می‌دهد که گفتار او به‌طور مشهودی از ساختارهای زبانی غیررسمی و تکواژهای پایان‌جمله مختص زنان بهره می‌برد. تکواژهایی چون «moyo»، «wayo» و «kashira» در کنار گرامر ساده و صمیمی، سبک گفتاری زنانه‌ای را شکل می‌دهد که در عین نرمی، فاقد اطاعت یا وابستگی است.

این ترکیب از زبان زنانه با اعتمادبه‌نفس بالا و صراحت در ابراز احساسات و نظرات، تصویری از زنی امروزی و کنش‌مند را می‌سازد که مرزهای سنتی رفتار جنسیتی را بازتعریف می‌کند. استفاده‌ی آزاد و بی‌پرده از زبان برای صحبت درباره مسائل روزمره و شخصی (نظیر غذا، خواب یا تلفن)، از دیگر نشانه‌های برجسته سبک زبانی اوست که وجهی راحت و انسانی به شخصیتش می‌بخشد. در مجموع، گفتار ساکورا نه صرفاً بازتابی از زبان زنانه سنتی، بلکه گونه‌ای بازنمایی مدرن از زن شهری و مستقل ژاپنی است که در لحن و نحو گفتارش، صمیمیت، کنش‌مندی و آگاهی نسبت به خویشتن را توأمان به مخاطب منتقل می‌کند.

۴.۲.۲. تحلیل تطبیقی ترجمه‌ها در گفتار ساکورا

در این بخش، نمونه‌هایی از گفتار ساکورا مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

مثال ۱:

متن ژاپنی:

Kimi tte ano ko ni sugōku niteru ne. Dareka ni sō iwareta koto nai?

ترجمه انگلیسی:

You look a lot like that guy. Anybody ever tell you that?

گرکانی: تو درست شبیه آن یارو هستی. هرگز کسی این را به تو نگفته؟

غبرایی: خیلی شبیه آن یارویی. تا حالا کسی بهت نگفته؟

در این جمله، استفاده از کشش واکه در «sugōku» و افزودن تکواژ «ne» نشانه‌های بارز گفتار جوانانه و زنانه هستند که بار عاطفی و صمیمیت را افزایش می‌دهند. بر اساس دیدگاه ناکامورا^۱ (۲۰۰۶) تکواژ «ne» با جلب توافق مخاطب، به ملایمت و تعامل‌گرایی جمله می‌افزاید. در ترجمه انگلیسی، این عناصر حذف شده و جمله شکلی خنثی گرفته است. ترجمه‌های فارسی نیز آشکارا از نسخه انگلیسی تأثیر پذیرفته‌اند؛ در نتیجه، ویژگی‌های زنانه و جوانانه لحن اصلی به‌طور قابل توجهی کاهش یافته است. هرچند ترجمه غبرایی با به‌کارگیری عبارات محاوره‌ای‌تر مانند «خیلی شبیه» و «بهت» تلاش کرده تا صمیمیت را بازسازی کند، اما کلیت بازنمایی جنسیتی و لحن زنانه همچنان تضعیف شده است. در حالی که با استفاده از راهکارهای ترنسپرنس‌سازی پراگماتیک می‌توان بخشی از این صمیمیت و کشش گفتاری را بازتولید کرد؛ برای مثال: «می‌دونی... تو خیلی خیلی شبیه اون پسرهای، نه؟ تا حالا کسی اینو بهت نگفته؟» چنین ساختاری با القای درخواست تأیید (معادل عملکرد *ne*) و افزودن بار احساسی، صمیمیت و گفتار جوانانه، نقشی را که عناصر لحنی جمله ژاپنی ایفا می‌کردند، تا حدی بازیابی می‌کند.

مثال ۲:

متن ژاپنی:

Dekiru mono nara, ima koko de yatte agetai kedo ne. Kitto niau wa yo. Jitsu o iu to watashi wa biyōshi nan da.

ترجمه انگلیسی:

I'd love to give it a try. You'd definitely look good like that. Actually, I'm a hairdresser.

^۱. Nakamura

گرکانی: خیلی دوست دارم امتحانش کنم. در واقع، حتماً به تو می‌آید. من آرایشگرم. غبرایی: بدم نمی‌آید امتحان بکنم. حتماً خوش‌تیپ‌تر می‌شوی. در واقع من آرایشگرم. در جمله ژاپنی لحن گفتار کاملاً صمیمی و زنانه است. عبارت «Dekiru mononara» (اگه می‌تونستم، اگه می‌شد) حالتی شرطی و فروتنانه دارد که تمایل گوینده را غیرمستقیم بیان می‌کند، و تکواژ «wa yo» ملایمت، ظرافت و وقار زنانه را تقویت می‌کند (واتانابه^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). ترجمه انگلیسی این لایه‌های ظریف را ساده کرده و با عباراتی مستقیم‌تر حالت احتمالی و ملایم ژاپنی را به بیانی خنثی بدل کرده است.

در ترجمه‌های فارسی، گرکانی به همان لحن مستقیم انگلیسی وفادار مانده، در حالی که غبرایی توانسته بار غیرقطعی و ملایم متن اصلی را بهتر منتقل کند. البته انتخاب او در جمله دوم «خوش‌تیپ‌تر می‌شوی» معنایی متفاوت از «به تو می‌آید» دارد و کمی از حس ظریف متن دور می‌شود. در حالی که می‌توان با بازتولید مؤلفه‌های پراگماتیک، مانند شرطی فروتنانه «Dekiru mononara» و ملایمت زنانه «wa yo» لحن اصلی را تا حدی بازیابی کرد؛ برای مثال: «میدونی؟ اگه می‌تونستم همین‌جا برات انجامش می‌دادم، مطمئنم خیلی بهت میاد، واقعاً. راستی، من آرایشگرم». چنین ترجمه‌ای با افزودن مکث‌ها، جمله‌پردازی غیرمستقیم و ملایمت آوایی، بخشی از همان ظرافت زنانه و صمیمیت گفتاری متن ژاپنی را باز می‌آفریند و کارکرد «ایجاد پیوند» (تنن) و «ابهام همدلانه» (لیکاف) را تا حدی احیا می‌کند.

مثال ۳:

متن ژاپنی:

Yasashii omoiyari ni namida ga desō da wa ne.

ترجمه انگلیسی:

You're so sweet you're going to make me cry, you know that?

^۱. Watanabe

گرکانی: تو انقدر دوست داشتنی هستی که مرا به گریه می‌اندازی.

غبرایی: اینقدر نازنینی که داری اشکم را درمی‌آوری.

در این جمله، استفاده از تکواژ «wa ne» نقش مهمی در انتقال بار عاطفی زنانگی، ظرافت و ادب را دارد (واتانابه و همکاران، ۲۰۲۲)، که نشان‌دهنده تقویت پیوند ارتباطی میان گوینده و مخاطب است. ترجمه انگلیسی به دلیل حذف این عنصر زبانی، جمله را به ساختاری توصیفی با جنسیت خنثی تبدیل کرده که از منظر تن، باعث کاهش ظرفیت «کنش‌گری عاطفی» و تضعیف نقش فعال گوینده در شکل‌دهی فضای تعاملی می‌شود. در ترجمه‌های فارسی، هرچند بار عاطفی و صمیمیت حفظ شده، اما حذف نشانه‌های جنسیتی موجب کاهش ظرافت و لطافت زنانه در لحن شده است؛ بنابراین، ترجمه‌ها بیشتر بر انتقال معنای کلی تمرکز دارند و بازنمایی ویژگی‌های خاص زبانی و فرهنگی زنانه کمرنگ‌تر شده است. در حالی که می‌توان با افزودن نشانه‌های پراگماتیک نرم‌کننده معادل کارکرد «wa ne» این لطافت را تا حدی بازسازی کرد؛ برای مثال: «ببین! این قدر مهربونی... آدم اشکش درمیاد». چنین صورت‌بندی‌ای، با افزودن مکث عاطفی و دعوت به همدلی، بخشی از همان ظرافت و ملایمت زنانه جمله ژاپنی را حفظ می‌کند.

مثال ۴:

متن ژاپنی:

Sore de kimi ni totte no saigo no kioku wa shokuji o shita koto na no ne?

ترجمه انگلیسی:

So the last thing you remember is eating dinner, right?

گرکانی: پس آخرین چیزی که به یاد می‌آوری شام خوردن است، درست؟

غبرایی: پس آخرین چیزی که یادت می‌آید، این است که شام خورده‌ای، آره؟

در این جمله، تکواژ «no ne» نقش کلیدی در ایجاد لحنی تأییدی و همدلانه ایفا می‌کند که فاصله اجتماعی میان گوینده و مخاطب را کاهش داده و گفتار را صمیمانه و مراقبانه می‌سازد. بر اساس

تحلیل کمی ایشی کاوا^۱ (۲۰۱۹) از داده‌های طبیعی گفتگو، این ساختار به‌طور معناداری یک نشانه ترجیحاً زنانه محسوب می‌شود. اگرچه این نشانه به‌طور انحصاری در اختیار زنان نیست، اما کاربرد آن به ایجاد ملایمت و ظرافت عاطفی در کلام کمک می‌کند و از جمله مواردی است که زنان به‌طور برجسته‌تر از آن بهره می‌برند.

ترجمه انگلیسی با ساختار پرسشی «right?» تا حدی این ویژگی نرم و تأییدی را حفظ کرده، اما بار همدلی و لحن زنانه «no ne» منتقل نشده است. ترجمه‌های فارسی نیز حالت محاوره‌ای و صمیمانه دارند؛ گرکانی با استفاده از «پس» صمیمیت را به‌خوبی منتقل کرده و غبرایی با «آره؟» لحن پرسشی و دوستانه ایجاد می‌کند. هر دو ترجمه فارسی تلاش کرده‌اند حس همدلی و نرمش جمله را بازتولید کنند، اگرچه لطافت و بار جنسیتی تکواژ ژاپنی کاهش یافته است. در حالی که می‌توان با افزودن لحن تأییدی نرم نقشی که «no ne» در ژاپنی بر عهده دارد ظرافت عاطفی جمله را بهتر بازآفرینی کرد؛ برای مثال: «یعنی... آخرین چیزی که یادت میاد، همون شامه... درسته؟». این صورت‌بندی با افزودن مکث، نرم‌سازی و درخواست تأیید، بخشی از همان مراقبت و لطافت زنانه موجود در جمله ژاپنی را بازتاب می‌دهد.

مثال ۵:

متن ژاپنی:

Jikanteki ni itte, tabun Kurashiki no atari ja nai ka to iu ki wa suru keredo,
demo betsu ni doko dattekamawanai wa yo.

ترجمه انگلیسی:

From the time I'm guessing we're near Kurashiki, not that it matters.

گرکانی: با توجه به زمان گمان می‌کنم نزدیک کوراشیکی هستیم، اما فرقی نمی‌کند.

غبرایی: از روی ساعت حدس می‌زنم نزدیکی کوراشیکی باشیم، اهمیتی هم ندارد.

^۱. Ishikawa

جمله ژاپنی لحن گفتاری نرم و غیررسمی دارد. عبارت «ki wa suru keredo» (حسم اینه، اینطوری فکر می‌کنم) نوعی حدس یا نظر غیرقطعی را منتقل می‌کند و «demo betsu ni dokodattekamawanai wa yo» (ولی برام فرقی هم نمی‌کنه) حالت بی‌تفاوتی و انعطاف‌پذیری را نشان می‌دهد، که در کنار تکواژ زنانه «wa yo» حس زنانگی، ملایمت و وقار را تقویت می‌کند (واتانابه و همکاران، ۲۰۲۲). ترجمه انگلیسی لحن غیرقطعی و حدس را منتقل کرده اما زنانگی و حس ملایمت «wa yo» را کاهش داده و به بیان خشتی و خبری نزدیک‌تر شده است.

در ترجمه‌های فارسی، گرکانی بیشتر به مسیر مستقیم انگلیسی وفادار مانده و لحن غیررسمی و صمیمی متن اصلی را کم‌رنگ کرده است. غبرایی حالت حدس و غیرقطعی بودن را بهتر منتقل کرده و تا حدی از لحن ملایم ژاپنی بهره برده است. از منظر لیکاف، حذف یا ساده‌سازی «wa yo» باعث کاهش لحن غیرقطعی و همدلانه و از دست رفتن لحن زنانه گفتار می‌شود. بر اساس دیدگاه تنن نیز این تغییرات کارکرد ایجاد پیوند و صمیمیت را تضعیف می‌کنند. بنابراین ترجمه‌ها بخشی از بار احساسی و پراگماتیک متن اصلی را کاهش داده‌اند، اگرچه غبرایی تلاش کرده تا برخی از ظرایف لحن غیرقطعی و همدلانه را حفظ کند. در حالی که با بازتولید ملایمت و انعطاف نهفته در ساختار «wa yo» می‌توان لحن زنانه را تا حدی احیا کرد؛ به عنوان مثال، «بر اساس زمان... احتمالاً نزدیک کوراشیکی‌ایم، فکر می‌کنم... ولی خب، راستش برام فرقی هم نمی‌کنه، می‌دونی؟». این ترجمه با افزودن مکث، غیرقطعییت نرم و بی‌تفاوتی ملایم، بخشی از همان لحن صمیمی و زنانه جمله ژاپنی را بازمی‌گرداند.

مثال ۶:

متن ژاپنی:

Kimi wa itsu made Takamatsu ni iru no?

ترجمه انگلیسی:

So how long'll you be in Takamatsu?

گرکانی: پس چند وقت در تاکاماتسو می‌مانی؟

غبرایی: خب، چند روز در تاکاماتسو می‌مانی؟

در این جمله، تکواژ «no?» نقش کلیدی در ایجاد پرسشی نرم، غیرمستقیم و تعاملی دارد که فاصله اجتماعی میان گوینده و مخاطب را کاهش می‌دهد. این ساختار در گفتار زنان و سبک‌های صمیمانه بیشتر دیده می‌شود (سائه گوسا، ۲۰۱۱) و به ایجاد ملایمت و ظرافت زنانه کمک می‌کند. ترجمه انگلیسی با ساختار پرسشی غیررسمی، این ویژگی را تا حد نسبتاً خوبی حفظ کرده است. ترجمه‌های فارسی نیز حالتی طبیعی و محاوره‌ای دارند؛ به‌طوری‌که گرکانی با استفاده از «پس» صمیمیت و بافت محاوره‌ای را به‌خوبی منتقل کرده و غبرایی با «خب» کمی رسمی‌تر اما همچنان غیررسمی باقی مانده است. هر دو ترجمه فارسی سبک پرسشی زنانه و غیررسمی را بازتولید کرده‌اند، اگرچه لطافت عاطفی و ظرافت تکواژ ژاپنی تا حدی کاهش یافته است. به‌طور کلی، تأثیر واسطه انگلیسی در انتقال سبک گفتار در این نمونه کمتر محسوس است و ترجمه‌های فارسی توانسته‌اند فضای گفتاری اصلی را نسبتاً حفظ کنند. با این حال، بازتاب دقیق‌تر ملایمت و نرمی تکواژ «no?» که ترکیبی از پرسش نرم و دعوت به ادامه گفتگوست می‌تواند به صمیمی‌تر شدن جمله کمک کند؛ برای مثال: «تو... تا کی توی تاکاماتسو می‌مونی، آخه؟» این ترجمه با افزودن مکث و پرسش نرم، بخشی از همان لحن تعاملی و زنانه موجود در جمله ژاپنی را بازتاب می‌دهد.

۴.۲.۳. جمع‌بندی الگوهای ترجمه

در ترجمه انگلیسی گفتار ساکورا، اغلب نشانه‌های جنسیتی زنانه مانند تکواژهای پایانی «wa ne»، «yo ne» و «no yo» حذف شده و بار جنسیتی متن اصلی کاهش یافته است. ترجمه‌های فارسی نیز، به ویژه ترجمه غبرایی، تا حد زیادی از نسخه انگلیسی تأثیر پذیرفته‌اند اگرچه

^۱. Saegusa

تلاش‌هایی برای جبران، با استفاده از عبارات محاوره‌ای مانند «زنگ بزَن» یا «بلایی که سرت نیامد» مشاهده می‌شود، اما لحن ملایم، دلسوزانه یا مادرانه ساکورا در ترجمه‌ها به صورت قابل توجهی کمرنگ شده است، که نشان‌دهنده کاهش ابعاد عاطفی و سبک‌شناسی زنانه در بازنمایی شخصیت می‌باشد. این روند با نظریه‌های لیکاف و تنن نیز همسو است، چرا که حذف نشانه‌های حفظ وجهه و سبک تعامل زنانه به تغییر کلی در نحوه ارتباط و هویت زبانی متن منجر شده است.

۴.۳. شخصیت اوشیما

۴.۳.۱. تحلیل سبک گفتار و ویژگی‌های زبانی اوشیما

اوشیما یکی از شخصیت‌های کلیدی رمان است که هویتی پیچیده دارد؛ او از نظر فیزیولوژیکی زن است، اما خود را مرد می‌داند و به عنوان یک مرد زندگی می‌کند. در متن ژاپنی، این هویت جنسیتی به گونه‌ای ظریف در سبک گفتار، انتخاب واژگان، ضمائر و ساختارهای نحوی بازتاب یافته است. گفتار او نه کاملاً مردانه است و نه کاملاً زنانه، بلکه در مرز این دو قرار دارد؛ مسأله‌ای که هم‌زمان لایه‌ای روان‌شناختی و جامعه‌شناختی به شخصیت او می‌افزاید.

سبک گفتار اوشیما تلفیقی است از صراحت و دقت عقلانی همراه با ظرافتی پنهان که ریشه در بدن زنانه او دارد. او از ضمیر «boku» برای اشاره به خود استفاده می‌کند که نشانه‌ای رایج از هویت مردانه است و اغلب از فرم‌های کمتر زنانه استفاده می‌کند و به ندرت از ضمائر یا تکواژهای زنانه مانند «noyo» و «wa» بهره می‌برد، اما در برخی موارد، بنا بر بافت عاطفی یا نزدیکی با مخاطب، ردپای نرمی یا لطافتی زبانی دیده می‌شود. همین تعادل باعث شده زبان او نه صرفاً مردانه باشد و نه زنانه، بلکه نشانگر وضعیت بینابینی او به عنوان یک فرد با هویت جنسی غیرهمخوان باشد. این سبک گفتار در روایت تأثیری کلیدی دارد، اوشیما نقش راهنما و تسهیل‌گر را برای کافکا بازی می‌کند و گفتار متین، گاه فلسفی و گاه عاطفی‌اش، ابزاری برای انتقال مفاهیم پیچیده هویت، تنهایی، و دوگانگی‌های درونی شخصیت‌هاست.

۴.۳.۲. تحلیل تطبیقی ترجمه‌ها در گفتار اوشیما

در ترجمه‌های فارسی، سبک گفتاری اوشیما به میزان زیادی خنثی و بدون بازتاب ظرافت‌های هویتی منتقل شده است که این مساله در نمونه‌های زیر مشهود است.

مثال ۱:

متن ژاپنی:

Demo seken to iu no wa, sō iu fū ni wa dekite inai n da.

ترجمه انگلیسی:

But the real world doesn't work that way.

گرکانی: اما دنیا این‌طوری نیست.

غبرایی: اما دنیای واقعی این‌طور کار نمی‌کند.

در این جمله، استفاده از ساختار «sō iu fū ni wa dekite inai n da»، ((دنیا) این‌طور کار نمی‌کند، واقعیت اینه) ضمن آن‌که لحن معمولی و نسبتاً مردانه دارد، از فرم تأکیدی «n da» بهره می‌برد که در گفتار مردانه بسیار رایج‌تر از گفتار زنانه است (شروود و همکاران، ۲۰۲۳). این لحن تحلیلی و استدلالی، یکی از ویژگی‌های بارز گفتار اوشیما در موقعیت‌های فلسفی و منطقی است. ترجمه انگلیسی نیز ضمن حفظ معنای کلی، لحن تحلیلی و تأکیدی جمله را تا حدی منتقل کرده است، اما در ترجمه‌های فارسی این تأکید و بار منطقی به‌طور کامل حذف شده و جمله صرفاً به‌صورت بیانی ساده و غیرتحلیلی ارائه شده است. این امر نشان‌دهنده کاهش انتقال ویژگی‌های سبک‌شناختی و جنسیتی در فرایند ترجمه است. در حالی‌که با بازتولید نقش تأکیدی و تحلیلی ساختار «n da» می‌توان لحن منطقی و مردانه جمله را تا حدی حفظ کرد؛ برای مثال، «اما... دنیا این‌طور کار نمی‌کند، واقعیت اینه». این ترجمه با افزودن عنصر توضیحی تأکیدی، بخشی از همان لحن استدلالی و مردانه گفتار ژاپنی را بازتاب می‌دهد.

مثال ۲:

متن ژاپنی:

Boku no iitai koto, waku yo ne?

ترجمه انگلیسی:

You see what I'm getting at, don't you?

گرکانی: متوجه هستی من چی می‌گم، نه؟

غبرایی: می‌دونی منظورم چیه، آره؟

استفاده از ضمیر «boku» (معادل «من» مردانه) که در گفتار مردانه کاربرد دارد، در کنار تکواژ پایان جمله «yo ne?» ترکیبی خاص ایجاد می‌کند، ضمیر، هویتی صریحاً مردانه را منتقل می‌کند، اما تکواژ پایانی، لحنی نرم‌تر، صمیمانه و غیرتهاجمی دارد. در این جمله اوشیما میان هویت مردانه‌اش و لحنی ملاحظه‌کار حرکت می‌کند. برای بازنمایی این دوگانگی در فارسی، می‌توان ترجمه را چنین آورد، «می‌فهمی چی می‌خوام بگم، نه؟». در این ترجمه، بخش نخست («می‌فهمی چی می‌خوام بگم») با لحن محاوره‌ای و نسبتاً مستقیم، نقش ضمیر مردانه «boku» را جبران می‌کند؛ در حالی که پایان جمله «نه؟» معادل ملایم و پرسشی «yo ne?» است که از خشونت احتمالی گفتار جلوگیری کرده و لحن صمیمانه را حفظ می‌کند. ترجمه انگلیسی نیز این تعادل را با ساختار پرسشی تأییدی منتقل کرده است. در ترجمه فارسی گرکانی، این تعادل تا حدی حفظ شده و لحن رسمی‌تر و محتاطانه‌تری دیده می‌شود؛ اما در ترجمه غبرایی، به دلیل زبان عامیانه‌تر و صریح‌تر، جنبه مردانه و غیررسمی لحن برجسته شده و تا حدی از ملایمت جمله ژاپنی کاسته می‌شود. در مجموع، ترجمه‌های فارسی تحت تأثیر ساختار و لحن انگلیسی قرار گرفته‌اند، اما هر کدام به شیوه‌ای متفاوت به تعادل میان جنسیت و لحن نزدیک شده‌اند.

مثال ۳

متن ژاپنی:

Anata ga sō iu nara, boku mo sō suru shika nai ne.

ترجمه انگلیسی:

If you say so, then I guess I have no choice but to do it too.

گرکانی: اگر تو اینطور بگویی، من هم چاره‌ای جز این ندارم.

غبرایی: اگر تو چنین بگویی، من هم ناچارم همین کار را بکنم.

در این جمله نیز اوشیما از ضمیر «boku» استفاده کرده است که نشان‌دهنده تأکید بر هویت مردانه‌اش است. با این حال، ساختار جمله و به‌ویژه پایان آن با «ne» لحنی نرم، محتاط و حتی نوعی سازش‌پذیری را منتقل می‌کند. برای بازنمایی این دوگانگی در فارسی بیان مردانه با لحنی ملایم می‌توان ترجمه را این‌گونه در نظر گرفت: «اگر تو اینو می‌گی، منم دیگه چاره‌ای ندارم، نه؟». در این ترجمه، استفاده از «منم دیگه چاره‌ای ندارم» لحن محاوره‌ای و صریحی دارد که می‌تواند هم‌ارز نقش جنسیتی «boku» باشد، در حالی که پایان جمله «نه؟» نرم‌تر است و کارکرد تأییدی و غیرتهاجمی «ne» را بازتاب می‌دهد. ترجمه انگلیسی با وجود انتقال معنای جمله و لحنی ملایم، نشانه‌های جنسیتی موجود در متن ژاپنی را حذف کرده است. در ترجمه‌های فارسی نیز ضمیر جنسیت‌دار بازنمایی نشده و ساختار جمله در هر دو نسخه به شکلی خنثی ارائه شده است. این امر نشان می‌دهد که ترجمه واسطه‌ای انگلیسی تا حد زیادی موجب کاهش حضور نشانه‌های هویتی-جنسیتی در دو ترجمه فارسی شده است.

مثال ۴:

متن ژاپنی:

Kimi wa kore kara dō suru tsumori nan dai?

ترجمه انگلیسی:

What are your plans now?

گرکانی: حالا چه نقشه‌ای داری؟

غبرایی: حالا می‌خواهی چه کنی؟

در جمله ژاپنی، «dai» در انتهای جمله لحن مردانه و غیررسمی پرسشی را منتقل می‌کند (ماکینو و تسوتسویای، ۱۹۸۶)، در ترجمه انگلیسی این ویژگی حذف شده و جمله خنثی و رسمی‌تر شده است. برای انتقال این لحن در فارسی، می‌توان ترجمه زیر را که هم صراحت مردانه و هم خودمانی‌بودن جمله را بازتاب می‌دهد به‌عنوان برگردان نزدیک‌تر در نظر گرفت: «حالا تو از این به بعد می‌خواهی چی کار کنی، ها؟» در این ترجمه، استفاده از «ها؟» به‌عنوان یک پایان‌بخش محاوره‌ای و کمی مردانه‌تر، بخشی از نقش لحن «dai» را بازتولید می‌کند و هم‌زمان حس صراحت و کم‌رسمیتی جمله را حفظ می‌کند.

ترجمه‌های فارسی نیز از ترجمه انگلیسی تبعیت کرده‌اند، با این تفاوت که گرکانی با عبارت «حالا چه نقشه‌ای داری؟» به دلیل انتخاب واژه «نقشه» لحنی رسمی‌تر و نوشتاری‌تر ایجاد کرده و از صمیمیت متن اصلی فاصله گرفته است، در حالی که غبرایی با «حالا می‌خواهی چه کنی؟» لحنی محاوره‌ای‌تر برگزیده و تا حدی به گفتار نزدیک‌تر شده است. با این حال، هر دو ترجمه نشانه جنسیتی و غیررسمی «dai» را منتقل نکرده‌اند. از منظر لیکاف، این حذف موجب کاهش راهبردهای حفظ وجهه و نرمش‌گفتاری می‌شود، زیرا لحن غیررسمی در متن اصلی کارکردی کاهنده تنش داشت. همچنین از دیدگاه تنن، رسمی‌سازی در ترجمه ابعاد عاطفی و رابطه‌ای گفتار را محدود کرده است، با این تفاوت که ترجمه غبرایی اندکی از این صمیمیت را نگه داشته، اما ترجمه گرکانی به‌مراتب رسمی‌تر و خنثی‌تر جلوه می‌کند.

مثال ۵:

متن ژاپنی:

Boku wa tada no tetsudai da yo. Saeki-san tte iu josei ga koko no sekininsha de, tsumari wa boku no bosu da.

ترجمه انگلیسی:

I'm just a lowly assistant. A lady named Miss Saeki is in charge here - my boss.

گرکانی: من اینجا کارمند ساده‌ای هستم. خانمی به نام سائکی مسئول اینجاست، رئیس من. غبرایی: باید بگویم که من دستیار دون‌پایه‌ام. خانمی به نام میس سائکی مسئول اینجاست. در متن ژاپنی، استفاده از «boku» همراه با تکواژ «dayo» لحن مردانه و غیررسمی را برجسته می‌کند و گوینده موقعیت خود را به‌عنوان دستیار پایین‌رده در مقابل سائکی، رئیس زن، نشان می‌دهد. برای بازنمایی این لحن در فارسی، می‌توان ترجمه زیر را نزدیک‌تر به بافت جنسیتی و صمیمیت عبارت دانست: «من فقط یه دستیار ساده‌م، ها. خانمی به اسم سائکی مسئول اینجاست، یعنی رئیس منه». در این ترجمه، کاربرد «من فقط یه...» و پایان‌بخش محاوره‌ای «ها» بخشی از صمیمیت «da yo» را بازنمایی می‌کند و در عین حال بافت مردانه «boku» نیز از طریق لحن صریح و غیررسمی قابل‌درک‌تر می‌شود. ترجمه انگلیسی با حذف ضمیر جنسیتی، لحن را رسمی‌تر و خنثی‌تر کرده است. در ترجمه‌های فارسی نیز این جنسیت‌نمایی منتقل نشده و هر دو مترجم عبارت‌هایی کم‌وبیش خنثی ارائه داده‌اند، اما غبرایی با استفاده از «دستیار دون‌پایه» فروتنی بیشتر و لحن صمیمانه‌تری اضافه کرده است.

از دیدگاه لیکاف، حذف نشانه‌های محاوره‌ای و جنسیتی گوینده به معنای کاهش کارکردهای کاهش‌دهنده تنش است، زیرا لحن غیررسمی «da yo» در متن اصلی رابطه را نرم‌تر و انسانی‌تر می‌کرد. از دیدگاه تنن نیز این تغییر باعث کاهش «کنش‌گری عاطفی» و تضعیف لایه‌های رابطه‌ای گفتار می‌شود. در نتیجه، اگرچه سلسله‌مراتب قدرت (دستیار مرد / رئیس زن) در ترجمه‌ها منتقل شده، اما بازنمایی جنسیت، لحن محاوره‌ای و بافت عاطفی متن اصلی به‌شدت کاهش یافته است.

مثال ۶:

متن ژاپنی:

Kimi ga doko kara kite nani o shite iru no ka wa shiranai kedo, itsu made mo hoteru ni tomatte iru wake ni wa ikanai n janai ka na.

ترجمه انگلیسی:

I don't know where you came from or what your plans are, but you can't stay in a hotel forever, right?

گرکانی: اصلاً نمی‌دانم تو از کجا آمده‌ای، اما نمی‌توانی برای همیشه در هتل بمانی،

درست است؟

غبرایی: نمی‌دانم از کجایی، اما تو که نمی‌توانی تا ابد هتل بمانی، درست؟

در نیمه‌اول جمله، ساختار «no ka» در عبارت «nani o shite iru no ka»، پرسش غیرمستقیم و خنثی ایجاد می‌کند («که چه کار می‌کنی»). اما مهم‌ترین بخش از نظر لحن جنسیتی، عبارت پایانی «n janai ka na» است که شکل محاوره‌ای «no de wa nai ka na» محسوب می‌شود. این ساختار برای ابراز حدس، تأمل و مشورت غیرمستقیم به کار می‌رود. به اعتقاد ری (۲۰۰۶)، «kana» ابتدا نشانه «سؤال از خود» بوده، اما در کاربرد بین‌فردی، به ویژه توسط گویندگان مرد، بار مشورتی پیدا کرده است. سیر تاریخی نشان می‌دهد که «kana» در ابتدا مردانه و تأکیدی بود، ولی به تدریج جنبه‌ای خنثی یافته و امروزه زنان هم از آن استفاده می‌کنند؛ با این حال، در ترکیب با «n janai kana» همچنان لحن «مردانه و صمیمی» دارد. گوینده با این عبارت جمله «نمی‌توانی تا ابد در هتل بمانی» را نرم و مشورتی بیان می‌کند و لحن هم‌فکری ایجاد می‌نماید. در ترجمه فارسی برای نزدیک‌شدن به لحن می‌توان گفت: «نمی‌دانم از کجا آمدی و چکار می‌کنی... اما خب، نمی‌شود که تا ابد توی هتل بمانی، نه؟» (لحن مشورتی و نرم n janai ka na). این ساختار جمله نسبتاً قاطع «نمی‌توانی تا ابد در هتل بمانی» را نرم، غیرتهاجمی و نوعی دعوت به هم‌فکری می‌کند. ترجمه‌های انگلیسی و فارسی معنای اصلی را منتقل کرده‌اند، اما بار مشورتی، ملایمت، و مؤلفه مردانه ضمنی در این نشانه پایانی کاملاً بازتاب نیافته است. مطابق تحلیل لیکاف، این ساختار فشار بیانی را کاهش داده و وجهه مخاطب را حفظ می‌کند؛ و از منظر تنن، باعث ایجاد

پیوند و صمیمیت تعاملی می‌شود. به همین دلیل، حذف آن در ترجمه‌ها بخشی از لحن احساسی و جنسیتی متن اصلی را کمرنگ می‌سازد.

۴.۳.۳. جمع‌بندی الگوهای ترجمه

زبان اوشیما در متن ژاپنی به شکلی آگاهانه بین لحن مردانه و نشانه‌های محدود زنانه حرکت می‌کند. این سبک گفتار، بازتابی از هویت جنسیتی اوست و بخشی جدایی‌ناپذیر از شخصیت‌پردازی او در رمان است. ترجمه‌های انگلیسی و فارسی، با حذف یا نادیده‌گرفتن این نشانه‌ها، لحن را یک‌دست، خنثی و بدون تأکید هویتی ارائه داده‌اند. این امر در تحلیل شخصیت تأثیرگذار است، زیرا مخاطب فارسی‌زبان نمی‌تواند از طریق زبان گفتاری به درکی عمیق از وضعیت جنسی، روانی اوشیما برسد. استفاده از ترجمه واسطه، علی‌رغم آسان‌سازی روند ترجمه، در مورد شخصیتی همچون اوشیما که ویژگی جنسیتی خاصی دارد موجب اختلال در بازنمایی دقیق و چندلایه اوشیما شده و باعث از دست رفتن جنبه‌های حیاتی شخصیت شده است.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که در رمان «کافکا در کرانه»، زبان و سبک گفتار شخصیت‌ها نقش اساسی در بازنمایی هویت و شخصیت‌پردازی آنان دارند. شخصیت‌های «خانم سائکی» و «ساکورا» نمونه‌هایی از این بازنمایی هستند. خانم سائکی با استفاده از لحن رسمی‌تر و ساختارهای محافظه‌کارانه، جایگاه اجتماعی و نقش محافظه‌کارانه خود را نشان می‌دهد، در حالی که ساکورا با زبان ساده‌تر و زنانه‌تر، جنبه‌های لطیف‌تر و صمیمی‌تر شخصیتش را بازتاب می‌دهد. بررسی ترجمه‌های فارسی نشان داد که این تفاوت‌ها و ظرافت‌های زبانی در روند ترجمه تا حد زیادی کاهش یافته یا خنثی شده‌اند، و این موضوع بر کیفیت شخصیت‌پردازی و عمق روایت اثر تأثیر منفی گذاشته است.

شخصیت «اوشیما» نمونه‌ای برجسته از پیوند میان زبان و هویت جنسیتی است؛ فردی که در مرز میان هویت مردانه و زنانه حرکت می‌کند و این دوگانگی را از طریق انتخاب ضمائر، ساختارهای نحوی و نشانه‌های زبانی منتقل می‌سازد. تحلیل متن اصلی ژاپنی نشان داد که اوشیما آگاهانه از ترکیب لحن مردانه با عناصری از نرمی و احتیاط زبانی بهره می‌گیرد تا وضعیت بینابینی خود را بازنمایی کند.

با این حال، بررسی ترجمه‌های فارسی آشکار ساخت که این لایه‌های ظریف زبانی تا حد زیادی از میان رفته‌اند. ترجمه انگلیسی، به دلیل گرایش به خنثی‌سازی لحن و حذف نشانه‌های جنسیتی، سبک گفتار اوشیما را یک‌دست و فاقد تنوع هویتی نشان می‌دهد و مترجمان فارسی که به متن انگلیسی اتکا داشته‌اند، همین رویکرد را بازتولید کرده‌اند. بر اساس تحلیل مثال‌های متعدد، چند الگوی کلی در ترجمه‌ها دیده می‌شود:

(۱) حذف یا خنثی کردن ضمائر جنسیت‌دار: ضمیر «boku» که هویت مردانه اوشیما را نشان می‌دهد، در ترجمه‌ها به ضمیر خنثی «من» یا ساختار بی‌ضمیر تبدیل شده است.

(۲) کاهش لحن مردانه یا مشورتی: تکیه‌های پایان جمله مانند «dai» یا «njanai ka na» ساده شده و بار جنسیتی یا سبک‌شناختی خود را از دست داده‌اند.

(۳) یکنواختی لحن فلسفی و محاوره‌ای: تنوع بین لحن تحلیلی و صمیمی اوشیما کاهش یافته و گفتار او یکنواخت شده است.

(۴) تأثیر زبان میانجی بر ترجمه: انتخاب واژگان و ساختارهای فارسی بیشتر تحت تأثیر متن انگلیسی بوده و بازنمایی دقیق سبک ژاپنی محدود شده است.

این تحریف‌ها و کاستی‌ها نه تنها از وضوح هویت جنسیتی اوشیما کاسته، بلکه بُعد مهمی از شخصیت‌پردازی که در متن اصلی از طریق زبان منتقل می‌شود را نیز تضعیف کرده است.

چنین مشاهداتی نشان می‌دهد که استفاده از ترجمه‌ی واسطه‌ای، حتی اگر در برخی شرایط ناگزیر یا تسهیل‌کننده باشد، می‌تواند در متونی که حساسیت بالایی نسبت به ظرافت‌های سبکی و هویتی دارند، موجب کاهش تنوع و عمق شخصیت‌پردازی و لحن گفتار شود.

یافته حاضر مبنی بر کاهش نشانگرهای جنسیتی در ترجمه واسطه‌ای، پدیده‌ای منحصر به فرد نیست، بلکه نمونه‌ای عینی از چالشی گسترده‌تر در مطالعات ترجمه است. این امر نشان می‌دهد که بازنمایی جنسیت، چه در ترجمه بین‌زبانی مستقیم یا غیرمستقیم و چه در ترجمه بین‌نشانه‌ای (نظیر اقتباس سینمایی)، همواره در معرض تغییر، تحریف یا بازآفرینی آگاهانه است (خلیلی تبار و همکاران، ۱۴۰۳). بنابراین، توجه به این مؤلفه باید به عنوان یک اصل اساسی در کلیه فرآیندهای ترجمه مدنظر قرار گیرد.

در نهایت، می‌توان گفت که تحلیل حاضر اهمیت توجه دقیق به لایه‌های زبانی و سبک‌شناختی در ترجمه را برجسته می‌کند. به‌ویژه در بازنمایی شخصیت‌هایی با هویت جنسیتی خاص یا پیچیده، ترجمه مستقیم از زبان مبدأ و دقت در انتقال نشانه‌های گفتاری برای حفظ تمامیت معنایی و هنری اثر ضروری است. بر این اساس، مترجمان و پژوهشگران مطالعات ترجمه باید نسبت به تأثیر انتخاب‌های زبانی بر هویت‌پردازی شخصیت‌ها آگاه باشند و راهکارهایی برای جلوگیری از خنثی‌سازی ناخواسته ارائه دهند، تا عمق روایت و ویژگی‌های سبکی متن اصلی به طور کامل حفظ شود.

یافته‌های این پژوهش، که بر خنثی‌سازی ناخواسته هویت جنسیتی در فرآیند ترجمه واسطه‌ای تأکید دارد، در واقع مؤید این دیدگاه کلی است که بازنمایی جنسیت در عرصه زبان غالباً دستخوش سوگیری‌ها و کلیشه‌هاست. این پدیده تنها به حوزه ترجمه ادبی محدود نمی‌شود، بلکه در تولید و گزینش محتوای آموزشی نیز به‌طور گسترده‌ای مشاهده شده است. برای نمونه، پژوهش‌هایی که به تحلیل محتوای کتاب‌های درسی زبان می‌پردازند (روحانی و اکبرپور، ۱۳۹۳) نیز نشان می‌دهند که چگونه از طریق الگوهای زبانی، تصاویر و نسبت‌دادن مشاغل کلیشه‌ای،

نابرابری‌های جنسیتی بازتولید و تثبیت می‌شوند. بنابراین، آگاهی انتقادی از این مکانیزم‌های زبانی چه در مرحله تألیف و تولید متن و چه در مرحله ترجمه و انتقال بینا فرهنگی آن، گامی ضروری برای دستیابی به بازنمایی عادلانه‌تر و دقیق‌تر هویت‌های جنسیتی در متون به‌ویژه متونی است که نقش آموزشی یا الگوسازی فرهنگی دارند.

کتابنامه

سعیدآوی، ع.، و احمدی، س. (۱۳۹۹). آسیب‌شناسی ترجمه از زبان واسطه (بررسی موردی ترجمه شکرالله شجاعی‌فر از رمان عرس الزین). پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، ۱۰ (۲۳)، ۱۱۹-۱۳۷.

<https://doi.org/10.22054/rctall.2020.52396.1475>

سیدحسینی، ر. (۱۳۸۸). تونیو کروگر (ترجمه ر. سیدحسینی). هاشمی.

خلیلی تبار، م.، پورقریب، ب.، و پورشعبانی، س. (۱۴۰۳). مفهوم فرهنگی اجتماعی جنسیت در ترجمه بین نشانه‌ای: نگاهی به سینمای اقتباسی مهرجویی با محوریت زنان. مطالعات زبان و ترجمه، ۵۷ (۲)، ۹۶-۱۳۱. <https://doi.org/10.22067/lts.2024.88983.1270>

روحانی، ع.، و اکبرپور، س. (۱۳۹۳). نمود جنسیت در کتاب *American English File*. فصلنامه مطالعات زبان و ترجمه (دانشکده ادبیات و علوم انسانی)، (۲)، ۱۰۷-۱۳۰.

<https://doi.org/10.22067/lts.v47i2.30619>

محمدی، ع. م. (۱۳۹۴). درآمدی بر نظام مدیریت گفتمان: نظریه‌ها، مدل‌ها، راهبردها و پژوهش‌ها. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، ۵ (۱)، ۶۱-۸۶.

<https://doi.org/10.22059/jflr.2015.62512>

موراکامی، ه. (۱۳۸۶). کافکا در کرانه (م. غبرائی، مترجم). انتشارات نیلوفر.

موراکامی، ه. (۱۳۹۲). کافکا در ساحل (گ. گرکانی، مترجم). انتشارات نگاه.

- Ariizumi, Y. (2007). Bunmatsu keishiki no jendā ga washa ni tsuite no inshō ni oyobosu eikyō [Effects of gender-differentiated sentence endings on impressions of the speaker]. *Shakai gengogaku [Japanese Journal of Language in Society]*, 9(2), 3–16. <https://cir.nii.ac.jp/crid/1390282680748880384>
- Baker, M. (2018). *In other words: A coursebook on translation* (3rd ed.). Routledge.
- Chen, Y. (2010). Nihongo shūjoshi ni okeru jendā: Daigakusei no shizen kaiwa ni shōten o atete [Gender in Japanese sentence final particles: A case study in the natural conversations of college students]. *Hikaku shakai bunka kenkyū [Social and Cultural Studies]*, 29, 61–69. <https://doi.org/10.15017/4494703>
- Furukawa, H. (2010). Rendering female speech as a male or female translator: Constructed femininity in the Japanese translations of *Pride and Prejudice* and *Bridget Jones's Diary*. In A. Fawcett, K. G. Garcia, & R. H. Parker (Eds.), *Translation: Theory and practice in dialogue* (pp. 181–200). Continuum.
- Ishikawa, S. (2019). Use of the sentence final markers by female and male college students: A quantitative analysis of the conversations taken from the BTSJ-Japanese natural conversation corpus. *Institute of Statistical Mathematics Cooperative Research Report*, 414, 1–30. <https://cir.nii.ac.jp/crid/1010285300542327684>
- Lakoff, R. (1975). *Language and woman's place*. Harper & Row.
- Makino, S., & Tsutsui, M. (1989). *A dictionary of basic Japanese grammar*. The Japan Times.
- Munday, J. (2016). *Introducing translation studies: Theories and applications* (4th ed.). Routledge.
- Murakami, H. (2002). *Umibe no Kafka*. Shinchosha.
- Murakami, H. (2005). *Kafka on the shore* (P. Gabriel, Trans.). Alfred A. Knopf.
- Murakami, H. (2007). *Kafka on the shore* (M. Ghabra'i, Trans.). Niloofar Publishing. [In Persian]
- Murakami, H. (2013). *Kafka on the shore* (G. Garakani, Trans.). Negah Publishing. [In Persian]
- Nakamura, W. (2006). Nihongo no joshi “ne” no kinō to goyouronteki aimai-sei [Functions of the Japanese particle ne and pragmatic ambiguity]. *Gosokuron kenkyū [Studies in Japanese Grammar]*, 8, 15–32. [Japanese Grammar Society]. <http://ci.nii.ac.jp/naid/40015400184>

- Okamoto, S., & Shibamoto Smith, J. S. (2004). *Japanese language, gender, and ideology: Cultural models and real people*. Oxford University Press.
- Ri, N. (2006). “Kashira” “kana” ni okeru seisa no shiteki henshen [Gender difference in the use of the final particle kashira and kana: From the historical view]. *Tsukuba Japanese Linguistics*, 11, 47–66. [Graduate Program in Humanities and Social Sciences, University of Tsukuba, Department of Japanese Linguistics].
<https://cir.nii.ac.jp/crid/1050001202541094528>
- Saedawi, A., & Ahmadi, S. (2021). *Pathology of translation from an intermediate language: A case study of Shokrallah Shojafar's translation of the novel 'Urs al-Zayn*. *Translation Researches in Arabic Language and Literature*, 10(23), 119–137.
<https://doi.org/10.22054/rctall.2020.52396.1475> [In Persian]
- Saegusa, R. (2011). Hanashikotoba ni okeru bunmatsu “no” no kinō [The function of no in the ending part of spoken Japanese]. *Nihongo/Nihongo kyōiku kenkyū [Japanese Language/Japanese Language Education Studies]*, 2, 221–235.
<https://bibdb.ninjal.ac.jp/bunken/ja/article/100000173382>
- Sherwood, S., Shaw, J. A., Kawahara, S., Mailhammer, R., & Antoniou, M. (2023). Variation, gender and perception: The social meaning of Japanese linguistic variables. *Linguistics*.
<https://doi.org/10.1515/ling-2022-0149>
- Simon, S. (1996). *Gender in translation: Cultural identity and the politics of transmission*. Routledge.
- Sneh, S. (2022). Men without women: Exploring the literal and literary phallocentrism in Murakami's works. *Creative Saplings*, 1(9), 54–69.
<https://doi.org/10.56062/gtrs.2022.1.9.187>
- Strecher, M. C. (2014). *The forbidden worlds of Haruki Murakami*. University of Minnesota Press.
- Seyed-Hosseini, R. (2009). *Tonio Kröger* (R. Seyed-Hosseini, Trans.). Hashemi Publishing.
- Tannen, D. (1990). *You just don't understand: Women and men in conversation*. William Morrow & Company.
- Von Flotow, L. (1997). *Translation and gender: Translating in the era of feminism*. Routledge.
- Watanabe, K., Akine, S., Isaka, H., Jin, W., Fukuda, N., Harada, Y., & Ueyama, A. (2022). Shūjoshi wa no anotēshon to gaidorain [Annotation and guidelines for the sentence-final particle “wa”]

[Conference paper]. In *Proceedings of the 28th Annual Meeting of the Association for Natural Language Processing*. Japan.

درباره نویسندگان

فرزانه مرادی استادیار گروه زبان‌ها و ادبیات آسیای شرقی در دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران با تخصص آموزش زبان ژاپنی است. پژوهش‌های ایشان عمدتاً در زمینه آموزش زبان ژاپنی و تحلیل منابع آموزشی زبان ژاپنی است.